

Lietuviai Vokietijoje

K. BARONAS

Bendruomenė ir "biednuomenė"

Turėdami kėlė laisvų dienų Augsburg, nusprendžiau tą laiką skirti Miunchenui ir kartu susipažinti su BALFO igaliojimo istaiga ir Vokietijos LB pirm. I. Rugieniu. Netoli pagrindinės geležinkelio stoties yra Vokietijos lietuvių šalpos istaiga, tad atvykę į ją ankstyvą rytą, jau radau už stalo sėdinti I. Rugienį. Kaip Kanados LB krašto tarybos narys, perdaviau nuosirdžiausius linkėjimus jam ir visiems Vokietijos lietuviams, susilaukdamas iš Vokietijos LB pirmininko nuosirdžios padėkos už teikiamą Kanados lietuvių paramą plačiai išsiblaškiusiems mūsų tautiečiams nuo Hamburgo iki pat Berchtesgadeno.

Tūkstančiai senelių, ligonių
Nerazysiu apie Vokietijos lietuvių gyvenimą, nes kaip visiškai teisingai išsireiškė I. Rugienius, tai ne Vokietijos Lietuvių Bendruomenė, o "biednuomenė". Kad taip yra, ištikimai aplankęs keltą šeimų Augsburg ir pamates BALFO istaigą kaip kuriose Vokietijos miestuose gyvenančių lietuvių sąrašus. Prie kiekvienos pavardės buvo pastaba: senelis, ligonis, sanatorijoj ar nervų ligoninėj. Tūkstančiai asmenų sąrašose, tačiau lietuviškam darbui — taip mažai stiprių rankų!

Skaudu buvo klausytis pirminko žodžių apie Vokietijos lietuvių varganumą. Stai pvz. X. Seima: jis — buv. Lietuvos teisėjas, 83 m. amž., žmona apie 70 m., dukra — 43 m. nervų ligoninėj. Arba vėl — Z. lietuvių šeima; šeimos galva — aklas, žmona džiovininku sanatorijoj. Ir tokių ne šimtai, bet tūkstančiai, gyvenančių iš kuklios Vokietijos duodamos pensijos (daugiausia 100-150 DM) ir gaunamos pašalpos iš Kanados ir JAV lietuvių geradarių.

Ligoninė ir sanatorijoj
Dar labiau prisilęgtas grįžau į viešbutį aplankęs Haar nervų ligoninę už Miuncheno. Vieni sveikesni, su kitais — beveik negalima susikalbėti. Apdalinau cigaretes, vienam kitam įteikdamas ir

"dešimke". Vėliau iš jų prižiūrėtojų sužinojau, kad kaimurė lietuvių, galėtų išeiti į laisvę, bet nėra kam garantuoti, nėra šeimos, giminių, kurie galėtų juos priimti ir privačius namus.

Antroji mano aplankyta vieta — Gautingo sanatorija, maždaug 20 min. traukiniu nuo Bavarijos sostinės. Čia, prie sanatorijos vartų, buvau sutiktas šio laikraščio bendradarbio M. Musteikio, plačiai supažindintas su sanatorijos gyvenimu ir jos lietuviams. M. Musteikis joje gyvena jau 17 metų. Vėliau, susirinkus 12-kai tautiečių, padariau pranešimą apie Kanados lietuvių gyvenimą, susilaukdamas daugelio klausimų ir prašymų perduoti linkėjimus ir padėką už teikiamą paramą Kanados lietuvių organizacijų ar privačių asmenų. Pasistengiau tai atlikti jau pasiekęs Hamiltoną.

Ką gi — išvada labai aiški: Vokietijos lietuvių turi būti remiami mūsų tautiečių, puikiai ekonomiški išsikūrusių JAV, Kanadoje, Australijoje ar N. Zelandijoje siuntiniais, vienu kitu doleriu, lietuviškom knygom ir spauda, kurios jie laukia labai išsiilę.

Kviečia mokytojus iš Amerikos
Vokietijos LB pirmininkas buvo pesimistiškai nusiteikęs nykstantiems Vasario 16 gimnazijos rėmėjams būreliams. Lietuviškoji mokslo istaiga yra lietuviškojo gyvenimo židynys. Lietuviškai, lankydami vokiškas pradžios mokyklas, dažnai užmiršta tėvų kalbą. Lietuviškoji gimnazija, jei atgauna lietuvišką dvasią, subręsta tautinėje sąmonėje, grįždami, kaip ir V. Kudirka, į mūsų tautos kamieną. Ta proga I. Rugienius prašė užklausti asmeniškai ir per spaudą, ar neatsirastų JAV ir Kanadoj mokytojų, norinčių atvykti į Vasario 16 gimnaziją. Ypač vyresnio amžiaus žmonėms, gaunantiems pensijas Kanadoje, čia gyvenimo sąlygos gimnazijoje būtų panašios kaip ir šiapus Atlanto.

Tuo reikalu rašyti: Mr. I. Rugienius, BALF, Muenchen, Augustenstr. Nr. 46, W. Germany.

Lietuviai Urugvajuje

Maironis, radijas kultūros kongresas

Montevideo keliais aktais buvo paminėtas Maironio gimimo šimtmetis. Pirmoji paskaita apie Maironį, kaip jaunatviškos dvasios poetą, K. Čibiro buvo skaityta kolonijos lietuviškajam jaunimui.

Pasiuntinys iniciatyva miesto centre buvo suorganizuotas minėjimas spalio 19 d. PEN klubo patalpose, kur ispanų kalba apie Maironį išsamią paskaitą skaitė žymni poetė Sara Bolo, PEN klubo pirmininkė ir UNESCO atstovė Urugvajuje. Jos paskaita buvo su Maironio poezijos pavyzdžiais, kuriuos lietuviškai deklamavo L. Grauziūnė ir B. Zukaitė, o ispaniškai M. Miniauskaitė ir A. Martinez Bersechte, žinomo lietuvių būtinio duktė. Šis aktas buvo plačiai pagarsintas dienraščiuose ir per radiją. I jį atsilankė keltas urugvajiečių rašytojų, profesorių ir nemaža studentų.

Radijo bangomis, taip pat pasiuntinys pastangomis, buvo surengtas specialus mūsų poeto minėjimas per CX 50 R Independencia spalio 27 d. Programą sudarė paskaitos ispanų ir lietuvių kalbomis, kurias skaitė M. Miniauskaitė, PEN klubo narys ir K. Čibiras, Liet. pasiuntinys spaudos attaché. Meninę dalį atliko sol.: L. Grišonienė ir A. Grišonas, solo ir duetu padainuodami Maironio kūrinį, prof. T. Drobniuskaitė akompanuojanti pianu. Ji dar ir atskirai paskambino lietuvišką kompoziciją. Keletą Maironio eilėraščių vertimuose padėklavo A. Martinez. Programai, kuri truko visą valandą, vadovavo J. Vastakas su savo bendradarbiais urugvajiečiais.

Lietuviškoji T. Jėzuitų valandėlė per radiją Sarandi taip pat specialia programa sukurtininkina paminėjimą. Maironio biografinius brožus nušvietė stud. F. Stanevičius; apie poezijos pobūdį kalbėjo K. Čibiras; deklamavo jaunimas.

II P. AMERIKOS LIET. KONGRESAS numatomas sukurti 1963 m. vasario pabaigoje Montevideo mieste. Jam organizuoti sudaryta komisija su pirm. Vyta. Doreliu. Numatoma trijų dienų programa ir tikimasi gausių dalyvių iš Argentinos ir Brazilijos. Kongrese vyraus tema apie lietuviškos išlaikymo problemas P. Amerikos lietuvių kolonijose. I socialinę, meninę ir sportinę programą norima įtraukti kuo daugiau paties jaunimo.

MINTIES TRIBUNA. — Per "Radio Independencia" kiekvieną šeštadienį ispanų k. pravedama antikomunistinė programa "Tribuna del pensamiento". Ją veda prof. R. Katzenstein, vieno tame darbe patyrusio lietuvių padedamos. Įvairūs kalbėtojai bei politiniai komentatoriai šioje programoje nuo-

lat paminėti Lietuvą ir dabartinę jos padėtį.

ŽURNALAS "REVISTA BALTICA" paskutiniam nr. 10 yra apšėli lituanistinės medžiagos: prof. Brazaičio apie Maironį, Čibiro apie lietuviškuosius kryžius. Buvo didesnių kiekių paskleistas tarp Montevideo lietuvių jaunimo, kurio tik mažą dalį gali savo tėvų kalbą skaityti. Bet iš to paties jaunimo tautinių šokių kolektyvas "Gintaras" puikiai savo pasirodymais lietuviams atstovauja įvairiuose tarptautiniuose festivaluose bei parengimuose. Taip pat laikas iš lietuviškojo jaunimo pasižymi įvairiose sporto šakose.

Madridas. — Spėjama, kad už trijų metų Ispaniją perims valdyti jos buvusių karalių dinastija. Neseniai Don Juan turėjo su gen. Franco dviejų dienų pasitarimus.

Paruoškite siuntimui užmiestini atvirutes PIRMA KLASE. Pirmiausia susikirstykite pagal pirmenybę, išsiųskite jas oro paštu, tiksliai išsiaiškite klaidingus adresus. □ Nusipirkite pašto ženklus jau dabar. Prašykite jų sanitariniam platiniam maišely, kuriame yra vieno dolerio vertės. □ Patikrinkite adresų užrašymą, imtinai pašto zonos numerius ir savo adresą grąžinimui. □ Suriškite laiškus siunčiamus užmiestini ir vietoje į atskirus ryšulius. Prie jų pridėkite gaunamą paštą ar pačių parašytą kortelę kur ryšulys siunčiamas. □ Gerai supakuokite ir suriškite siuntinius. Įdėkite gavėjo ir siuntėjo adresą į siuntinio vidų ir užrašykite ant siuntinio viršaus. Prieš siunčiant pasverkite siuntinius pašte. □ Išsiųskite iš anksto.

Supakuokite savo kalėdines siuntas iš anksto

Atsiminkite, gruodžio 17 diena yra paskutinė išsiuntimo data vietiniam pristatymui.

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI
I VISUS KRASTUS. Pristatoma per 3-4 savaites. Pilnai garantuoti. Prašykite sąrašų, kainaraščių. GRAMERCY SHIPPING CO. 118 E. 28th Street, New York 16, N.Y. Tel. MU. 9-0598.

PO-62MA-1

JAV LIETUVIŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Liet. Stud. Sąg. suvažiavimas lapkričio 23-25 d. Čikagoje praėjo kultūros kongreso ir suvažiavimo audrų šešėlyje. Dr. H. Nagio žodis, atidaręs simpoziumą lietuvių kultūros klausimais, didelę dalimi tebuvo antikongresinė retorika, ir jo mintys lietuvių tarpe, deja, peržalnai girdimos. Nėra teisinga teigti, kad visi lietuvių veikėjai yra niekam tikę. Tokia dr. H. Nagio nuotaika susilaukė stiprių priešingų reakcijų klausytojų tarpe. Simpoziume taip pat dalyvavo dr. J. Grinius ir dr. V. Vardys. Prieš simpoziumą dr. V. Kavolis skaitė paskaitą apie meninę kultūrą. Kalbėtojas padarė prielaidą, kad kūrybinės energijos kiekis kiekviename laike yra ribotas ir jieskojo santykio tarp įvairių politinių, ekonominių, religinių įvykių ir me-

ninės kūrybos. Kiek tai liečia realiją, buvo teigta, kad didžiausias kūrybingumas kyla, kai atsiduriama pusiausvyra tarp sekuliariųjų ir religinių vertybių. Paskaitą apie literatūrą Lietuvoje skaitė dr. R. Silbajoris, bet jos deja, neteko girdėti. Taip pat įvyko simpoziumas apie konservatyvų ir progresyvių studentų, kuriame dalyvavo V. Gegevičiūtė, G. Gedvilas, dr. A. Liulevičius ir R. Šliažas. Organizacinėje dalyje nutarta išstudijuoti, ar yra prasminga LSS perorganizuoti į ideologinių organizacijų federaciją. Užsienio skyrius išskėlė sunkumus lietuvių studentų atstovavime tarptautinėse studentų organizacijose. Padėčiai taisyti svarstyta įsteigti savotišką pasaulio lietuvių studentų atstovybę ir tuo patenkinti reikalavimą, kad kiekviena organi-

zacija atstovautų visiems vienos valstybės ar vienos tautos studentams. Taip pat buvo nutarta išstudijuoti Kanados studentų prisijungimo klausimą. Dr. V. Vygančas, "Lituanus" reikalų vedėjas, pabrėžė būtiną reikalą kiek galime daugiau remti "Lituanus", nes žurnalo piniginė padėtis yra nepavydėtina.

Uždarant suvažiavimą buvo priimta rezoliucija, kurioje išreikštas nepasitenkinimas studentų suvažiavimo ir kultūros kongreso rengėjais, kad šie nesugebėjo suderinti abiejų programų. Suvažiavimas nesunkiai galėjo įvykti kultūros kongreso rėmuose ir čia bent dalis kaltės priklausytų kongreso rengėjams. Dar viena pastaba: LSS valdyba turėtų rimtai susirūpinti sąjungos suvažiavimų tvarkingumu bei nuotaikomis. Ar jie nevyktų sklandžiau, jei atsiskaitymum viešbučių ir suvažiavimų rengtume lietuviškose salėse?

K. Skr.
Kanados liet. studentų reikalai tebelaukia judintojų. Toronte, Montrealy, Hamiltono, Otavoje yra nemažas skaičius akademinio lietuvių jaunimo, tačiau dar nėra bendros jungties. Seniau susitikdavo Toronto - Montrealo studentai, bet pastaraisiais metais ir to nebegirdėti. Iniciatyva turėtų ateiti iš pačių studentų arba seniai baigusių studijas. **Ks.**

Sustabdytas maisto siuntas Vokietijon

Nuo 1963 m. BALFas jų nebe-gaus. Neseniai atėjo iš Vašingtono toks pranešimas: "...Vokietijoje federacinė valdžia yra priešingai (BALFO) maisto įvežimui, nes nėra nei ekonominės nei politinės bazės tai programai tęsti 1963 m." Vokietiečiams taip pareiškus, amerikiečiai atsisako duoti maistą. Visa tai reiškia BALFui naują rūpestį ir padidintas išlaidas tremtinių individualiai šalpai V. Vokietijoje. Mat, reikės daugiau pinigų, daugiau individualių siuntų ir daugiau darbo BALFO tarnautojams. BALFO organizacija yra gavusi virš septynių milijonų svarų įvairaus maisto, kurį gabenavo tremtiniams. **K. L. J.**

Siuntiniai Lietuvon ir kitur

BALFas tebetėsia individualių lietuviškų šeimų šelpimą įvairiuose pasaulio kraštuose siuntiniais. Labai daug siuntinių su naujomis medžiagomis siunčiama į Sov. Sąjungą ir į Lietuvą, vartotų drabužių ir vaistų siunčiama Lenkijon, o taip pat ir įvairius kitus kraštus. Atrodo, kad ir individualią šalpą teks perversi ir Vokietijos lietuviams. BALFO centras gali patarnauti ir privačioms siuntoms, tik reikia parašyti: BALF, 105 Grand St., Brooklyn 11, N.Y., USA. **K. L. J.**

Tabakui nėra pakaitalo

Rusų chemikas dr. A. Šmuk po ilgų tyrinėjimų paskelbė, kad tabakui nėra gamtoje jokio pakaitalo. Ešą būvę bandyta pakeisti tabaką kitais gaminiais, bet be pasekmių. Vokietijoje I D. karo metu buvo bandoma net 40 pakaitalų, pradedant įvairių medžių lapais, baigiant kerpėmis, bet nė vienas bandymas nepavyko. Tabakas yra kenksmingas, tačiau visoki lapai sukelia dūmų karštį ir galvos skausmus. Vokietiai pagaliau buvo apsisotę prie vėsynių ir slyvų medžių lapų, sumaišytų su tabaku. Bet tai buvo tik bėdos atvejais. Dr. Šmuk pastebi, kad jokiuose kitame augale nėra tos pačios nikotino rūšies, kaip tabake ir užtat tabakui nėra jokio pakaitalo.

Supakuokite savo kalėdines siuntas iš anksto

Atsiminkite, gruodžio 17 diena yra paskutinė išsiuntimo data vietiniam pristatymui.

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI
I VISUS KRASTUS. Pristatoma per 3-4 savaites. Pilnai garantuoti. Prašykite sąrašų, kainaraščių. GRAMERCY SHIPPING CO. 118 E. 28th Street, New York 16, N.Y. Tel. MU. 9-0598.

PO-62MA-1

Jie sako...

Anastas Mikojan. stengdamasis perkalbėti Castro, kad nusileistų: "Kodėl jūs neimame sau atostogų?" Castro: "Tik kulka į galvą privers mane imti atostogas".

De Gaulle apie Berlyno problemą: "Chruščiovas operuoja savo silpnumu. Būtų klaida leisti jį betkokias derybas. Jis pats sukūrė tą tinkle, tegu iš jos ir išeina savo jėgomis".

Y. B. Chavan, naujasis Indijos gynybos ministeris: "Nereikia turėti jokių iliuzijų. Komunistai niekad neatsisakys jėgos ir prievartos".

N. Chruščiovas, kalbėdamas apie metalo taupymą: "Jeigu Leninas šiandien būtų gyvas, tai jis išakytų nugriauti šimtus statulų, įskaitant ir jo paties".

Astronautas John Glen: "Kai mane klausia, kodėl domiuosi erdve, norisi atsakyti — dėlto, jog nesu išaugęs iš vaikiškumo. Nors jau peržengiau 40 metų, tačiau vaikystės likučiai manėje tebėra. Vaikiškas smalsumas yra betkokios pažangos priežastis ir tas smalsumas turėtų išlikti kiekviename suaugusiame".

Sen. B. Goldwater: "Adlai Stevensonas ir trys jo padėjėjai turi būti atleisti iš Jungtinių Tautų dėl neįteiktinai griežtos laikysenos Kubos atžvilgiu".

André Malraux, Prancūzijos ministeris: "Istorija įvertins de Gaulle tik po jo mirties. Jis savo rakomis sustabdė civilinį karą Prancūzijoje jau du kartus".

Sovietų ambasadorius Turkijai Ryžov: "Jeigu jūs galvojate, kad mes nesame pasiruošę karui dėl Kubos, tai labai klaidingai". Turkijos premjeras Inonu atsakė: "Nejuokinkite manęs".

P. Chakraverti, Indijos kongreso partijos sekretorius: "Mūsų protas buvo aptemdytas. Nehru ambicija buvo draugiškumas su Kinijos komunistais. Jis klydo. Bet mes negalime jo pakeisti. Mes neturime Churchillio, kuris pakeistų Chamberlainą".

ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA

Gruodžio dešimtąją, sukakus 14 metų nuo Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos paskelbimo, su pasitenkinimu galime pastebėti, kad praėjusiais metais mūsų provincija žengė didelį žingsnį prie jos principų įgyvendinimo, išleisdama Ontario Žmogaus Teisių Kodeksą (Human Rights Code).

Sujungdami įvairius žmogaus teisių istatymus, išleistus nuo 1944 m., į vieną statutą, praplėsdami Ontario Žmogaus Teisių Komisijos apimtį ir paskirdami jai nuolatinį direktorių su papildomu personalu, dabar esame daug geresnėje padėtyje plėtoti auklėjimo programą, kurios tikslas yra geriau supažindinti mūsų žmones su Kodekso tikslais ir siekimais.

Džiugus reiškinys, kad Komisijos švietimo ir auklėjimo programą vystant, aktyviai ir nuosirdžiai remia mūsų bažnyčios, mokyklos, profesinės sąjungos ir įvairios mūsų visuomeninės organizacijos. Tai pats geriausias įrodymas, kad mūsų piliečiai, tiek individualiai, tiek kolektyviai, į Žmogaus Teisių Kodeksą žiūri, kaip į visuomeninės sąžinės veidrodį ir kad jie yra pasirengę atlikti savo vaidmenį, vykdydami šiuos principus kasdieniniuose tarpusavio santykiuose, ne tik todėl, kad to reikalauja įstatymas, bet kad to reikalauja tikrai apsišvietusio žmogaus socialinis elgesys.

Apgailėstaudami ir smerkdami nusikaltimus prieš žmogaus teises kitose pasaulio dalyse ir su pasibaisėjimu žiūrėdami į tokius šlykščius pasireiškimus, kaip Berlyno Siena, neprivaldome nustoti rūpintis ir diskriminacijos sienomis, esančiomis mūsų tarpe, o kartais net ir mūsų sąmonėje, kurios paneigia daliai piliečių tokią teisingumą ir galimybių lygybę, kurios yra jų prigimtoji teisė. Teisingumas, kaip ir artimo meilė, turėtų prasidėti namie.

Minėdami Žmogaus Teisių dieną suraskime kiek laiko patikrinti savo sąžines ir pagalvoti ar mes ištikimai laikomės tų augštųjų principų, kuriuos paskelbė Visuotinė Deklaracija ir kurių savo antspaudais yra patvirtinę Kanados ir Ontario parlamentai.

John P. Roberts

JOHN P. ROBERTS

Ontario Ministeris Pirmininkas

Gruodžio dešimta, tikstantis devyni šimtai šešiasdešimt antri metai.

